

Yayına Hazırlayanlar:

Prof. Dr. Rona SEROZAN

İstanbul Üniversitesi ve
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Başak BAYSAL

İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Kerem Cem SANLI

İstanbul Bilgi Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Rona SEROZAN

BORÇLAR HUKUKU ÖZEL BÖLÜM

Temel Kavramlar • Kaynaklar • İlkeler • Atipik Sözleşmeler
Satım • Mal Değişimi • Bağışlama • Uygulama Çalışmaları

İÇİNDEKİLER

DÖRDÜNCÜ BASIYA ÖNSÖZ.....	V
ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XIX

GİRİŞ

TEMEL KAVRAMLAR VE İLKELER

§1. BORÇLAR HUKUKUNUN ÖZEL BÖLÜMÜNÜN KONUSU VE TEMEL KAVRAMLARI.....	1
I. Borçlar Hukukunun Özel Bölümünün Konusu.....	1
II. Borçlar Hukukunun Özel Bölümünün Önemi	1
III. Borç İlişkisinden Hukuki İşleme, Hukuki İşlemden Sözleşmeye İnen Basamaklar	3
A. Borç İlişkisi.....	3
B. Hukuki İşlem	6
C. Sözleşme.....	7
1. Sözleşmelerin Karşılıklılık Ögesi Açısından Ayrımı: Tek Yanlılık-Çok Yanlılık, İvazsızlık-İvazlılık ...	8

2. Birleşme (Örgütlenme) Sözleşmeleri	10
3. Sürekli Sözleşmeler.....	12
4. Ticari Sözleşme: Ticari Satım.....	13
5. Tüketim Sözleşmesi	14
6. Borçlanma ve Tasarruf Sözleşmeleri	16
7. Hukuki Sebebe Bağlı ve Hukuki Sebepden Soyut Sözleşmeler.....	18
8. Asıl Sözleşme-Ön Sözleşme-Çerçeve Sözleşme	19
9. Sözleşmelerin Para Dışı Karakteristik Edimin İşlevine Göre Ayrımı.....	20
§2. BORÇLAR HUKUKUNUN ÖZEL BÖLÜMÜNÜN BAŞLICA KAYNAKLARI	38
I. Borçlar Hukukunun Özel Bölümünün Ana Kaynağı: Medeni Kanun - Borçlar Kanunu.....	38
II. Borçlar Kanunu'nun Özellikleri	39
III. Türk Borçlar Hukukunda Değişim: Yasada İyileştirmeler- Bozular	40
IV. Borçlar Kanunu'nun Sistematiği: Genel Bölüm- Özel Bölüm Ayrımı	42
V. Borçlar Kanunu Kurallarının Tamamlayıcı ve Yorumlayıcı Zayıf Karakteri.....	43
VI. Borçlar Kanunu Dışındaki Borçlar Hukuku.....	44
VII. Özel Kural-Genel Kural İlişkisi.....	45
VIII. Borçlar Kanunu Kurallarının Uygulanmasında İzlenmesi Gerekli Yol	50
IX. Borçlar Hukukunun Yasal Kaynaklarıyla Sözleşmesel Kaynakları Arasındaki İlişki	54
X. Tamamlayıcı Kaynaklar: Örf ve Adet, Teamül, Yargısal İçtihatlar, Öğreti.....	56
§3. BORÇLAR HUKUKUNA EGEMEN TEMEL İLKE: İRRADE ÖZERKLİĞİ-SÖZLEŞME SERBESTLİĞİ.....	61
I. Borçlar Hukukunun Dinamizmi ve Liberalizmi	61

II. İrade Özerkliği-Sözleşme Serbestliği.....	62
III. İrade Özerkliğinin Doğal Yansıması: Kuralların Taraflarca Yürürlükten Kaldırılabilirliği	63
IV. Uygulamadan Kovulabilir Yedek Kuralların Güçlendirilmesi	63
V. Sözleşme Serbestliğinin Zayıfı Koruma Sosyal Düşüncesiyle Sınırlanması: Hukuka ve Ahlağa Aykırılık Butlanı	64

BİRİNCİ BÖLÜM ATİPİK SÖZLEŞMELER

§1. GENEL BAKIŞ	70
I. Sözleşme Özgürlüğünün Doğal Yansıması: Yasal Tiplere Uymayan Sözleşmeler.....	70
II. Tipik Sözleşme Modelinden Sapıp Ayrılmanın Değişik Boyutları	73
III. Yasanın Karmaları ve Kırmaları.....	76
IV. Aradaki Sınırların Silikliği-Gruplandırmanın Güçlüğü	78
V. Her Bir Türün Ayrımlı Sorunları.....	78
VI. Sorunların Çözümünde İzlenecek Ortak Yol.....	79
§2. ATİPİK BİLEŞİMLER: BİLEŞİK SÖZLEŞMELER	84
I. Tanım.....	84
II. Sorunlar.....	86
III. Çözümler	87
§3. ATİPİK KARMALAR: KARMA SÖZLEŞMELER.....	90
I. Tanım.....	90
II. Türler	91
III. Kural Çokluğu-Kuram Bolluğu.....	98
§4. ATİPİK İCATLAR: KENDİNE ÖZGÜ SÖZLEŞMELER.....	100
I. Tanım.....	100
II. Atipik İcatlara Tipik Örnekler	101

A. Garanti Sözleşmesi	101
B. Kredi Kartı Sözleşmesi	103
C. Kredi Açma Sözleşmesi	108
D. Leasing Sözleşmesi	109
E. Factoring Sözleşmesi.....	111
F. İnançlı İşlem.....	113
G. Repo Sözleşmesi.....	113
H. Sulh Sözleşmesi	114
I. Tahkim, Hakemlik ve Hakem-Bilirkişilik Sözleşmesi.....	115
J. Tek Satıcılık Sözleşmesi.....	115
K. Franchise Sözleşmesi	117
L. Satılmak Üzere Bırakma Sözleşmesi	118
M. Sporcu Transferi Sözleşmesi.....	119
N. Lisans Sözleşmesi.....	120
O. Know How Sözleşmesi	120
P. Yönetim Sözleşmesi.....	120
R. Danışmanlık Sözleşmesi	121
S. Sponsorluk Sözleşmesi.....	121

İKİNCİ BÖLÜM

TEMELLİ HAK DEVRİNE YÖNELİK SÖZLEŞMELER

§1. SATIM SÖZLEŞMESİ.....	123
I. Satımın Özellikleri, Öğeleri, Konusu ve Oluşması	124
A. Kavram-Türler	124
B. Önemi ve İşlevi.....	126
C. Ani Edimli Satım - Art Arda Yollamalı (Sürekli Edimli) Satım.....	127
D. Satımın Oluşması.....	127
E. Satımın Şekli	131

F.	Tam Hakkı Devreden Tasarruf Sözleşmesinin Satım Sözleşmesinden Ayrılığı ve Soyutluğu.....	132
G.	Neler Satılabilir?	138
	1. Parça ve Çeşit	138
	2. Taşınmaz ve Taşınır Eşya.....	140
	3. Eşyadan Başka Değerler	143
H.	Kaç Satılabilir?.....	148
II.	Satımda Hasar.....	154
A.	Hasar Kavramı.....	155
B.	Yeni Borçlar Kanunu 208 ile Eski Borçlar Kanunu 183 Kurallarının Karşılaştırılması.....	156
C.	Parça-Çeşit Borcu Ayrımının Hasar Rejimine Etkisi	159
D.	Borçların İfa Yeri Açısından Sınıflandırılmasının Hasar Rejimi Bakımından Önemi	162
	1. Götürülecek Borçlar	162
	2. Alınacak (Aranacak) Borçlar	163
	3. Yollanacak (Gönderilecek) Borçlar.....	165
III.	Satıcının Yükümleri ve Bunlara Aykırılığa Bağlanan Sonuçlar	169
A.	Satıcının Asli Edim Yükümleri: Zilyetliği ve Mülkiyeti Kazandırma	169
B.	Satıcının Başkaca Yükümleri	171
C.	Satıcının Yükümlerine Aykırılıklara Bağlanan Sonuçlar .	173
D.	Ticari Satımda Satıcının Borçlu Temerrüdüne Düşmesine İlişkin Özel Düzenleme.....	175
E.	Satıma Özgü Tazminatın Hesaplanması Yöntemi	176
IV.	Satılanın Zaptından Ötürü Satıcının Sorumluluğu	177
A.	Garanti Sorumluluğu.....	177
B.	Teorik Önemi Büyük, Pratik Önemi Küçük Sorumluluk.....	180
C.	Zapt Sorumluluğunun Gerekleri.....	183
D.	Davanın Bildirimi Ödevi-Müdahale Etkisi	186

E. Sorumsuzluk Kayıtları.....	187
F. Zaptın Sonuçları.....	188
G. Alacak Satımında Özellik	189
V. Satılanın Ayıbından Ötürü Satıcının Sorumluluğu	192
A. Ayıp Sorumluluğu Hakkında.....	192
1. Nitelik Eksikliğinden Ötürü Kusursuz Sorumluluk: Garanti Sorumluluğu	192
2. Sorumluluğun Temeli: Sözleşme Yükümüne Aykırılık mı Yoksa Yasal Garanti mi?	195
3. Genel Kuralları Dışlama mı Yoksa Onlarla Yarışma mı?	196
4. Ayıptan Ötürü Sorumluluk mu, İmkansızlıktan Ötürü Butlan mı?	198
B. Kavram Olarak Ayıp	199
1. Ayıp Nedir?.....	199
2. Ayıbın Türleri.....	200
3. Nicelik Ayıbı.....	203
4. Ayıplı İfanın Başka Şeyle Yanlış İfadadan (Aliud İfasından) Ayrımı.....	204
5. Nitelik Vaadi.....	207
6. Bağımsız Garanti.....	209
C. Ayıbın Şartları.....	212
1. Ayıp Ne Zaman Mevcut Olmalıdır?	212
2. Alıcının Ayıbı Bilmemesi ve Ayıplı Malı Kabullenmemiş Olması Gereği	213
3. Ağır Hukuki Ödevler	213
4. Sorumluluğu Dışlayıcı ve Sınırlayıcı Kayıtlar.....	216
5. Hakları Kullanma Süresinin Kısılgı.....	217
D. Ayıbın Hüküm ve Sonuçları	218
1. Alıcının Haklarına Genel Bakış	218
2. Sözleşmeden Dönme.....	219

a.	Sözleşmeden Dönme Hakkının Etkisizleşmesi....	221
b.	Sözleşmeden Dönmenin Sonuçları.....	222
3.	Satış Parasının İndirimi	225
4.	Alıcının Malın Değiştirilmesini ve Onarılmasını İsteme Hakkı.....	227
E.	İmalatçının Sorumluluğu ve Ayıp.....	228
F.	Satıcının Zapttan ve Ayıptan Sorumluluğunu Özetleyen Şema	232
VI.	Alıcının Yükümleri ve Bunlara Aykırılığa Bağlanan Sonuçlar.....	235
A.	Alıcının Başlıca Yükümü: Satış Parasını Ödeme	235
1.	Satış Parasını Ödeme Biçimi	235
2.	Satış Parasını Ödemede Temerrüt	237
3.	Peşin Satımda Alıcının Parayı Ödememesi	237
4.	Veresiye (Kredili) Satımda Alıcının Parayı Ödememesi.....	238
5.	Dönme Hakkının ve Mülkiyet Hakkının Saklı Tutulması	240
6.	Dönmeye Eklenebilecek Tazminat	243
7.	Satıcının Ve Alıcının Temerrüdündeki Yaptırımların Şematik Özeti	244
B.	Malı Teslim Alma Ödevi ya da Yükümü	244
C.	Alıcının Başkaca Yükümleri.....	246
VII.	Satımın Özel Türleri	247
A.	Taşınmaz Satımı.....	247
1.	Taşınmaz Eşyanın Çerçevesi.....	247
2.	Taşınmaz Eşyanın Özelliği.....	247
3.	Taşınmaz Eşya Mülkiyetinin Geçirilmesi Süreci	249
4.	Taşınmaz Mülkiyeti Devrinin Şarta Bağlanmazlığı... ..	249
5.	Taşınmaz Satımında Şekil	250
a.	Şeklin Kapsamı.....	251

b. Şekle Aykırılığın Sonuçları.....	251
c. Şekle Aykırılığın Yol Açtığı Hükümsüzlük ve Bu Hükümsüzlüğün Sonuçlarının Törpülenip Aşılması.....	252
6. Taşınmaz Satımının Kurulmasına Yönelik Sözleşmeler: Taşınmaz Satım Vaadi ve Alım Opsiyonları.....	254
7. Taşınmaz Satımında Hasar.....	259
8. Taşınmaz Satımında Ayıp	260
9. Taşınmaz Satımında Zapt	260
B. Taksitle Satım	261
1. Özel Sosyal Koruma.....	261
2. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Taksitle Satım	265
3. Ön Ödemeli Taksitle Satım	267
C. Beğenme Koşuluyla Satım	268
D. Örnek Üzerine (Eşantiyonlu) Satım	271
E. Açık Artırmalı Satım.....	272
F. Sınırlar Ötesi (Uluslararası) Satım.....	274
§2. MAL DEĞİŞİMİ SÖZLEŞMESİ.....	276
I. Mal Değişimi Sözleşmesinin (Trampanın) Anlamı ve Önemi.....	276
II. Mal Değişimi Sözleşmesi Benzerleri.....	277
III. Üstüne Denklik Parası Ödenerek Eski Malın Yenisiyle Mübadele Edilmesi.....	279
IV. Mal Değişimi Sözleşmesinin Kendine Özgü Hukuki Sonuçları	284
§3. BAĞIŞLAMA SÖZLEŞMESİ.....	287
I. Karşılıksız Kazandırma ve Sözleşme Niteliği.....	287
II. Bağışlama Sayılmayan Karşılıksız Kazandırmalar.....	291
III. Karma ve Örtülü Bağışlama.....	293
IV. Bağışlamanın Oluşmasındaki Özellik	294

A. Bağlılıkta Gevşeklik	294
B. Ehliyetle Sıkılık.....	295
V. Şekle Bağlılık ve Şekle Aykırılık Butlanının İfayla Düzelmesi	296
VI. Ölüme Bağlı Bağışlama	298
VII. Koşula, Yüklemeye ve Amaca Bağlı Bağışlamalar	300
A. Bağışlamada Koşul (Şart)	301
B. Bağışlamada Yükleme	304
C. Bağışlamada Amaç.....	306
D. Koşula, Yüklemeye ve Amaca Bağlı Bağışlamaların Özeti	307
VIII. Bağışlayanın Sorumluluğu: Hafiflik Ayrıcalığı.....	308
IX. Bağışlamanın Geri Alınması: Bağlılığın Gevşekliği.....	309
X. Bağışlama Yüzünden Çıkarları Sarsılabilecek Olan Alacaklıların ve Mirasçılarının Korunması	311
XI. Bağışlamaya Dayalı İktisabın Dayanıksızlığı.....	312

UYGULAMA ÇALIŞMALARI

1. ANTİKACININ DÜŞ KIRIKLIĞI.....	316
2. İNŞAAT TAAHHÜDÜ	319
3. OYUN BOZAN FUTBOLCU	326
4. ÇALINMIŞ OTOMOBİL.....	329
5. BİLGİSAYAR ALIŞVERİŞİ	333
6. ARMAĞANDA AKSİLİK.....	338
KAVRAM DİZİNİ.....	341